

OBSAH:

VEREJNÉ FINANCIE:
Vládna rozpočtová nezodpovednosť
Peter Gonda

LEGISLATÍVA:
Občianske práva v ohrození
Ondrej Dostál

EURÓPSKA ÚNIA:
Dve dekády od Maastrichtu
Ivan Kuhn

GLOSA:
Ministerstvo pre štásie
Dušan Sloboda

VLÁDNA ROZPOČTOVÁ NEZODPOVEDNOSŤ

Peter Gonda

Zdá sa, že prehlbovaná dlhová kríza v eurozóne, rýchlo rastúci verejný dlh na Slovensku a ani ústavná dlhová brzda zatiaľ nie sú pre slovenskú vládu dostatočnou výstrahou. Tá totiž opäť, na úkor budúcnosti, predložila neúsporný a nezodpovedný návrh rozpočtu.

Zadlžovanie slovenských verejných finančí sa opäť ubera gréckou cestou. Len za dva roky sa verejný dlh zvýši o takmer 10 mld. eur a zo 43,3% HDP v roku 2011 vyskočí na 54,3% HDP v roku 2013. Už tátó úroveň znamená prvé reálne zatiahnutie dlhoej brzdy, spojené aj so sankciami. Vláda bude musieť v budúcom roku predložiť parlamentu konkrétné opatrenia na zníženie dlhu a platy členov vlády sa znížia na úroveň v predchádzajúcom roku.

Dôsledky rastu zadlžovania

Rýchlo rastúci dlh ba ani dlhová brzda neodradili ministra financií naplánovať na rok 2014 výšší medziročný nárast verejného dluhu oproti roku 2013, v ktorom očakáva jeho zvýšenie o 6,3%. V pomere k HDP tak dlh má dosiahnuť až 56,8%. Po zverejnení tejto výšky bude ministerstvo nútene viazať 3% výdavkov štátneho rozpočtu a vláda bude musieť do parlamentu predložiť rozpočet bez nominálneho zvýšenia verejných výdavkov (okrem výnimiek).

Práve 57% HDP je ďalší limit rozpočtovej zodpovednosti, po dosiahnutí ktorého musí vláda predložiť rozpočet verejnej správy bez schodku. Nedeficitný rozpočet bez zvýšenia daní a/alebo odvodov je ekonomicky zdôvodnitelný a žiaduci. No poznajúc dnešné politické reálne, vláda by sa bez zvyšovania daní a odvodov zrejme nezaobíšla.

Vláda chce dosiahnuť dlh pod hranicou 57% HDP vďaka jednorazovým transakciam so štátnymi podnikmi. Ide napríklad o úvery SPP a ZSE (nezapočítavané do dluhu verejnej správy), od nich získané dividendy, či splatenia návratných finančných výpomocií Vodo hospodárskou výstavou a Cargom. Ak by k tomu v roku 2014 došlo, tak sa finančná

zataž na verejné rozpočty pravdepodobne len presunie na neskôr.

Riziká vyplývajú aj z podmienených záväzkov, napríklad z arbitráži so zdravotnou poisťovňou Apollo a US Steel Košice. Verejný dlh okrem toho nezahŕňa podľa rozhodnutia Eurostatu záväzky z členstva Slovenska v ESM, hoci reálne riziko ich splácania za iné nesolventné vlády aj slovenskými daňovníkmi tu je. Reálne dlhové bremeno tak môže byť výšie ako oficiálne predpokladá vláda.

Sekera a plán vyšších príjmov

Rýchlo rastúci verejný dlh je do značnej miery odrazom každoročne zatímaných rozpočtových sekier. Vláda naplánovala rozpočtový deficit na rok 2014 až vo výške 2,1 mld. eur a v nasledujúcich dvoch rokoch 2,0 a necelých 1,3 mld. eur. V prípade roku 2014 ide len o kozmetické zniženie deficitu: o 1,4 mil. eur oproti cielenej skutočnosti v tomto roku a o 42 mil. eur oproti rozpočtu na tento rok.

Primárnym problémom rozpočtu je jeho cielové hospodárenie v budúcom roku s deficitom verejných finančí v takmer rovnakom objeme ako tohtoročný deficit a jeho udržanie vďaka rastu príjmov s analogickým zvýšením výdavkov.

Vláda sa opäť spolieha na zvýšené príjmy namesto realizovania úsporných opatrení (okrem tých v hmle zvanej ESO) a celkového poklesu verejných výdavkov. Ani to na budúci rok nestaci na viditeľne menšiu rozpočtovú sekuru ako v tomto roku. Zvyšovanie daňových a iných verejných príjmov pritom nie je štrenenie, ale krátkodobé plátanie rozpočtovéj diery.

Vláda sa v rozpočte na rok 2014 spolieha na jednorazové a dočasné príjmy. Počíta napríklad so splatením finančnej výpomocií Cargom vo výške 97,7 mil. eur. Ide pritom o stratovú spoločnosť, ktorú pred bankrotom držia len štátne dotácie.

Obmedzenie podnikania

Negatívom rozpočtu je i to, že prináša obmedzovanie a ďalšie finančné zataženie

podnikania. Príkladom sú daňové licencie ako minimálne zdanenie firiem bez ohľadu na ich finančný výsledok v navrhovanej výške 480 eur, 960 eur a 2880 eur, v závislosti od ich tržieb a toho či sú platcami DPH. Takýto dodatočný daňový náklad môže odrovnati podnikateľské subjekty, ktoré sú v niekolko-ročnej nábehovej a investičnej fáze a tie, ktoré majú utlmenú činnosť a hľadajú príležitosť. Vláda tým obmedzí podnikanie, tvorbu ekonomických zdrojov a produktívnych pracovných miest, s dôsledkom na zniženie daňových príjmov a tlak na výšie deficitu. Marketingové zniženie sadzby dane z príjmu právnických osôb na 22% po roku od zvýšenia z 19 na 23% negatívne dosahy nevykompenzuje.

Vláda tiež prehľbuje systémové príčiny problémov verejných finančí: nadmerné a rastúce verejné výdavky, ktoré sa odvíjajú od garantovania vysokej a zvyšovanej miery nárokov na verejné financie, prebujnelého štátneho aparátu a vládneho zasahovania do ekonomiky a životov ľudí. Rozpočet počíta s rastom verejných výdavkov až takmer o 1,7 mld. eur. V roku 2014 má napríklad pri budnúť necelých 1400 zamestnancov štátnej služby. Ďalšími príkladmi sú investičné stimuly a veľká siet sociálnych dávok, neraz poskytovaných plošne bez ohľadu na príjem a majetok poberateľov (napríklad univerzálnego prídatku na dielu).

Rozpočet je v značnej miere postavený na jednorazových opatreniach a na úkor tvorcov ekonomických hodnôt. Zvyšuje verejné výdavky a prehľbuje ich deformovanú štruktúru, bez viditeľnejších úspor a štrukturálnych výdavkových zmien. Znižovanie úloh štátu, odstrihávanie finančnej závislosti mnohých od neho a iné systémové zmeny sa od vlády Smeru nečakalo, snaha o rozpočtovo zodpovednejší prístup áno. Rozpočet i zoči-voči zákonom o rozpočtové zodpovednosti potvrdil vládnu rozpočtovú nezodpovednosť.

Autor je riaditeľ KI.

OBČIANSKE PRÁVA V OHROZENÍ

Ondrej Dostál

Koncentrovaným útokom na občianske práva zaváral október 2013 v legislatívnych iniciatívach slovenskej vlády. Najprv novela petičného zákona smerujúca k obmedzeniu reálnej uplatnitelnosti petičného práva, potom novela zákona o slobodnom prístupe k informáciám skrytá v návrhu zákona o hospodárskej mobilizácii. V medzirezortnom pripomienkovom konaní narazili obe na odpor zo strany občianskej verejnosti.

Novelu infozákona obmedzujúcu sprísťupňovanie niektorých zmlúv a prelamujúcu základný princíp infozákona „čo nie je tajné, je verejné“ sa pokúsilo presadiť ministerstvo hospodárstva. Celkom nepozorované. Cez zákon o hospodárskej mobilizácii. Veľa nechýbal a zákon by prešiel pripomienkovom konaním bez toho, aby si novelu infozákona v nej skrytú ktorokolvek všímol. Naštastie, všímol a vzápäť hromadnú pripomienku proti okliešťovaniu infozákona v priebehu pár dní podpísalo okolo osem tisíc ľudí.

Ministerstvo hospodárstva vyhlásilo, že novelu infozákona z návrhu zákona o hospodárskej mobilizácii vypustí. A pokúsi sa ju zakomponovať do návrhu novely infozákona, ktorý pripravuje ministerstvo spravodlivosti. Takže žiadna veľká výhra. Iba odsunutie problému na neskôr.

Haló, volá úrad vlády

Novela petičného zákona smerujúca k predĺženiu lehoty na vybavenie petícií z 30 na 60 pracovných dní mala tiež svoj bizarný rozmer. Úrad vlády začal obtelefónovať signatárov hromadnej pripomienky, či sa pod ňu naozaj podpísali. Podpisy pod hromadnú pripomienku sa totiž zhromažďovali cez internet – prostredníctvom portálu [changenet.sk](#). A podpisy cez internet možno predsa faľšovať! Ako keby sa podpisy pod papierovú petíciu faľšovať nedali. Drobný problém spočíva však v tom, že štátne orgány môžu konať iba spôsobom, ktorý ustanoví zákon. A žiadny zákon neustanovil, žeby úrad vlády mohol telefonovať občanom a overovať, či sa podpísali pod hromadnú pripomienku.

Z vecného hľadiska najväčnejšou zmenou obsiahnutou v navrhovanej novele petičného zákona bolo už spomínané predĺženie lehoty na vybavenie petície. Úrad vlády v dôvodovej správe argumentoval vybavovaním komplikovaných petícií, ktoré sa týkajú pôsobnosti viacerých orgánov. Lehota však chcel predĺžiť pre všetky petície, nielen pre tie údajne „komplikované“.

Úrad vlády neváhal v dôvodovej správe dokonca aj klamat: „Dôvodom na úpravu je aj skutočnosť, že v dňoch pracovného pokoja plynne lehota, v ktorej zamestnanci orgánu príslušného na vybavenie petície v skutočnosti nemôžu petíciu vybavovať a lehota plynne mŕme.“ Lehota sa však počítava podľa pracovných, nie kalendárnych dní. Nemôže teda plynúť v dňoch pracovného pokoja.

Po stažnostiach i petície

Už súčasné znenie zákona umožňuje orgánu, ktorý je adresátom petície, lehotu 30 pracovných dní na vybavenie petície predl-

žiť o ďalších 30 pracovných dní. Ak by sa základná lehota predlžila na 60 pracovných dní, mali by úrady na vybavenie petície *de facto* 90 pracovných dní. To je 18 týždňov, čiže viac ako štyri mesiace. V praxi by to značne oslabilo reálny zmysel petičného práva. A len pre porovnanie – v Českej republike je lehota na vybavenie petície nie 30 pracovných, ale kalendárnych dní.

Úrad vlády argumentoval aj snahou zosúlať lehotu pre vybavenie petícií s lehotou pre vybavenie stažnosti, ktorá je podľa aktuálneho znenia zákona o stažnostiach 60 pracovných dní. Ak je potrebné lehoty pre vybavenie petícií a stažnosti zosúlať, tak to nie je dôvod na predĺžovanie lehoty na vybavenie petícií, ale na skrátenie lehoty na vybavenie stažnosti. A opäť len mimochodom – aj lehota na vybavenie stažnosti bola v starom zákone o stažnostiach, ktorý platil do roku 2010, 30 kalendárnych dní. To, čo prvá Ficova vláda spravila vo vzťahu k stažnostiam, chce druhá Ficova vláda urobiť vo vzťahu k petíciám.

Občianska verejnoscť by nemala zostať ticho. Nestačí len brániť status quo

Hromadná pripomienka verejnosti k novele zákona o petičnom práve sa však neobmedzila iba na obhajobu *status quo* v otázke lehot. V dvoch bodoch prišla s návrhom na zjednodušenie výkonu petičného práva a vytvorenie priestoru pre širšiu participáciu občanov na správe vecí verejných. V oboch bodoch sa inšpirovala existujúcimi Legislatívnymi pravidlami vlády upravujúcimi pripomienkové konanie k návrhom zákonov. Islo o umožnenie podpisovania elektronických petícií bez zaručeného elektronického podpisu a zavedenie rozporového konania v prípade petícií, ktoré podpíše aspoň 500 osôb.

Podpis ako podpis

Predkladania petícií elektronickou formou sa dotýkal aj návrh úradu vlády. Zákon doteraz vyžaduje podpísanie petície zaručeným elektronickým podpisom. Podľa návrhu novely by malo ísť v takomto prípade o doručenie petície podľa novopripratého zákona o elektronickom výkone verejnej moci. Hromadná pripomienka navrhla neobmedzovať podpisovanie elektronických petícií na zaručený elektronický podpis a umožniť podpisovanie petícií prostredníctvom formulárov na internete aj bez akéhokoľvek overovania podpisov.

Voči tomu môže, pochopiteľne, vystať námieta, aká by bola dôveryhodnosť „podpisov“ získaných cez internet bez akéhokoľvek overovania. No presne taká, aká je dôveryhodnosť podpisov pod petíciou, ktorá má papierovú formu. Aj tam si ľudia môžu vymyslieť meno, pod akým sa pod petíciu podpíšu. Prípadne sa podpísť pod menom niekoho iného. Papier nie je žiadoucou zárukou. Pri papierových petíciách sa tiež nevyžaduje overenie podpisu u notára.

A presne takto jednoducho cez internet možno dnes pripomienkovat návrhy zákonov. Prečo by nemalo byť možné vyjadriť sa rovnako jednoducho aj k iným záležitostiam formou petície?

Navyše, zákon s petíciami ako takými nespája žiadne bezprostredné právne účinky s výnimkou ich prerokovania a vybavenia. Nezavázuje dotknutý orgán petícií vyhovieť. Právne účinky majú petície s určitým počtom podpisov iba v prípade, že sú zároveň upravené v osobitných zákonoch, napr. vo vzťahu k prezidentským, regionálnym a komunálnym volbám alebo k vyhláseniu miestneho, či celoštátného referenda. Pre takéto petície by sa mohol stanoviť režim zákona o elektronickom výkone verejnej moci, pre ostatné petície by mala byť vyhovujúca možnosť podpisovania petícií bez potreby použitia elektronického podpisu.

Občania v ofenzíve

Rozporové konanie sa dnes koná s predkladateľmi hromadnej pripomienky verejnosti k návrhu zákona, ak sa s hromadnou pripomienkou stotožnilo aspoň 500 osôb. Niet dôvod, prečo by sa rovnaký postup nemohol uplatniť vo vzťahu k petíciám. A opäť, dotknutý orgán nie je povinný petícií vyhovieť, ale stanovila by sa mu povinnosť so zástupcami signatárov petície, ktorú podpísal istý počet osôb aspoň rokovať a vysvetliť im dôvody odmietnutia petície. Nič viac. Ak sú toho schopné ministerstvá vo vzťahu k návrhom zákonov, mali by to zvládnúť aj iné orgány štátnej správy a samosprávy vo vzťahu k petíciám.

Osobitný režim navrhovala hromadná pripomienka vo vzťahu k územnej samospáráve. V prípade menších obcí by na rozporové konanie nebolo potrebných 500 podpisov, ale stačili by podpisy 5 percent voličov v obci. A ak by petícia bola adresovaná obecnému alebo župnému zastupiteľstvu, mala by byť prerokovaná na zasadnutí zastupiteľstva a zástupcovia petičného výboru by na rokovanie mali dostať slovo.

Októbrové iniciatívy Ficovej vlády nesmerovali k rozširovaniu občianskych práv, ale k ich zužovaniu. Občianska verejnoscť by nemala zostať ticho. A defenzíva nastačí. Len brániť *status quo* je málo. Tam, kde možno podmienky pre uplatňovanie občianskych práv zlepšiť, je potrebné sa o to pokúsiť.

V prípade návrhov obsiahnutých v hromadnej pripomienke k petičnému zákonu pritom nešlo o žiadne revolučné nahrádzanie zastupiteľskej demokracie priamou demokraciou. Iba o vytvorenie lepších podmienok pre uplatňovanie existujúcich práv. Podmienok, ktoré sa vo vzťahu k hromadným pripomienkam verejnosti v legislatívnom procese už roky uplatňujú. A osvedčili sa ako nástroj na zvýšenie občianskej participácie na správe vecí verejných. Z dobrých skúseností si treba brat príklad.

Autor je analytik KI a spoluiniciátor hromadných pripomienok k novele zákona o petičnom práve a proti okliešťovaniu infozákona.

DVE DEKÁDY OD MAASTRICHTU

Ivan Kuhn

Kedže začiatok novembra sa na Slovensku niesol v znamení regionálnych volieb, médií a ani politici nevenovali pozornosť okrúhlemu výročiu Maastrichtskej zmluvy, ktorá vstúpila do platnosti 1. novembra 1993. Pritom táto zmluva je natoľko významná, či už v dobrej alebo zlom, že by si zaslúžila zhodnotenie toho, čo Európe za 20 rokov priniesla.

V prvom rade priniesla pomenovanie Európska únia (EÚ). Predtým sa združeniu európskych štátov hovorilo Európske hospodárske spoločenstvo alebo Európske spoľačenstvá. Názov Európska únia bol prvým symbolickým krokom na ceste k „stále užšej únii“, na konci ktorej mal byť európsky federálny superštát. Ale o tom v roku 1993 zástancovia prehľbovania európskej integrácie nehovorili. Na to v tom čase poukazovali iba odporcovia európskeho zjednocovania (čo neznamená automaticky, že ide o odporcov európskej spolupráce).

Cesta k eurozóne

Zástancovia vytvorenia „Spojených štátov európskych“ si v tom čase uvedomovali, že občania členských štátov Európskych spoľačenstiev by nielen odmietli návrh na vytvorenie európskej federácie, ale dokonca by sa zrejme pri akejkoľvek zmienke o vytvorení európskeho štátu postavili proti ďalšiemu posilňovaniu právomoci Európskej komisie a Európskeho parlamentu. A tak sa použila overená salámová technika a mantra o „stále užšej únii“.

Maastrichtská zmluva tiež priniesla nové záväzky a tiež výnimky z týchto záväzkov. Jedným z nich bol záväzok členských štátov EÚ, že prijmú spoločného európsku menu. K tomuto záväzku bol však silný odpor vo Veľkej Británii. Tá si preto vyrobowała opt-out, teda výnimku z Maastrichtskej zmluvy, na základe ktorej nebola povinná vstúpiť do eurozóny, teda prijať spoločné menu. Bola to „obet“ ktorú európski politici priniesli s cieľom zaviesť spoločného európsku menu. A s nádejou, že niekedy v blízkej budúcnosti odpor voči euru v Británii opadne a aj Spojené kráľovstvo spoločné menu prijme.

Zavedenie spoločnej európskej meny podľa vtedajšej rétoriky malo priniesť väčšiu stabilitu pre európsku ekonomiku. Ako to v praxi dopadlo, pozorujeme už niekoľko rokov. Za zavedením euro meny boli skôr politické ako ekonomicke dôvody. Spoločná európska mena bola iba nástrojom na ďalšie posilňovanie „integračných“ tendencií. Teda snáh o vytvorenie európskeho štátu.

Komplikácia zvaná referendum

Maastricht tiež priniesol EÚ referendové trampoty. Už pred prijatím Maastrichtskej zmluvy sa uskutočnilo niekoľko referend v členských i kandidátských krajinách. Všetky, s výnimkou nórskeho referenda o vstupe do EÚ, boli úspešné a to s jasnou väčšinou tak v prospech rozšírenia EÚ v roku 1973, ako aj v prospech schválenia Jednotného európskeho aktu.

Vo Francúzsku, jednom z dvoch „motorov“ európskej integrácie, však bola v sep-

tembri 1992 Maastrichtská zmluva schválená iba tesnou väčšinou 51,1% pri takmer 70-percentnej účasti, čo predznamenalo neskoršie fiasco francúzskeho referenda o Európskej ústave v roku 2005. Ešte predtým, v júni 1992 v Dánsku sa prijatie Maastrichtskej zmluvy hlasovalo iba 49,3% voličov pri takmer 83-percentnej účasti.

Európski politici na tento zdvihnutý výrovny prst reagovali ďalším *opt-outom* pre Dánsko. Vedľ projekt zjednocovania Európy nemôže zastaviť taká malicherná záležitosť, ako názor občanov v jednej krajine. Prípadne v dvoch, alebo troch. A tak Dáni dostali, podobne ako Briti, výnimku z povinnosti prijať spoločného európsku menu a tiež výnimku v oblasti Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky, Spravodlivosti a domáčich záležostí a občianstva EÚ. V roku 1993 už takto zredukovaný záväzok Dánska v rámci Maastrichtskej zmluvy odobrilo 56,8% voličov pri 85,5-percentnej účasti na referende.

EÚ zo rokov od Maastrichtu: viac zmlúv, viac Európy, menej referend a eurokríza

Salámová taktika však v dánskom prípade eurointegračným politikom nevyšla podľa predstáv. V septembri 2000 sa konalo ďalšie referendum, ktoré sa týkalo pristúpenia Dánska k Európskej menovej únii (EMÚ). Dáni však túto časť Maastrichtskej zmluvy odmietli aj sedem rokov po jej prijatí väčšinou krajín EÚ. Proti hlasovalo 53,2% voličov pri 87,6-percentnej účasti na referende. Naväyne, proti prijatiu eura sa postavila aj väčšina občanov Švédska, ktoré si žiadny *opt-out* z EMÚ v Maastrichtskej zmluve nevyrobalo. Vláda vedomá si tohto odporu zorganizovala v septembri 2003 referendum, v ktorom proti prijatiu eura hlasovalo 56,1% voličov pri 81,2-percentnej účasti.

EÚ, EMÚ a štyri typy štátov

V Európskej únii tak máme zo rokov po prijatí Maastrichtskej zmluvy štyri typy štátov. Jeden, ktorého vláda EMÚ odmietla ešte pred podpísaním Maastrichtskej zmluvy a vyrobala si *opt-out*. Druhý, ktorého vláda súhlasila so vstupom do EMÚ, ale bola občanmi v referende donútená vyrokoovať si *opt-out* pred tým, ako Maastrichtská zmluva vstúpila do platnosti. Tretí, ktorého vláda súhlasila so vstupom do EMÚ, nevyrobovala si *opt-out*, ale pod tlakom občanov neprijala euro a tak *de iure* porušuje Maastrichtskú zmluvu s tichou toleranciou ostatných krajín. No a napokonie tie štaty, ktoré euro prijali a teraz vymýšľajú eurovaly, aby zachránili niektoré z krajín eurozóny, ktorým hrozí bankrot. A aby zachránili euro ako také. Vitajte v Európskej únii!

Kto si dnes spomene na to, že pred dvadsiatimi rokmi bolo euro zástancami „stále užšej únii“ promované ako mena, ktorá EÚ

zabezpečí ekonomickú a menovú stabilitu a ochrání nás pred všetkými krízami, na večne veky vekov amen?

Maastrichtská zmluva tiež zaviedla „konvergenčné kritériá“ pre prijatie spoločnej meny. Týmto kritériám sa veľmi originálne začalo hovoriť maastrichtské kritériá. Malí to byť pevné kritériá pre vstup členských krajín EÚ do EMÚ. Lenže potom EÚ zistila, že nestácia pevné kritériá pre vstup a potrebne sú i pravidlá aj pre zotrvanie v eurozóne. A tak vznikol Pakt stability a rastu. Lenže niektoré krajinu vstúpili do eurozóny iba vďaka kreatívemu účtovníctvu alebo kreatívnej štatistiky. A to napriek tomu, že mnohí ekonómovia poukazovali na možné riziká súvisiace s členstvom týchto krajín v EMÚ. A tak okrem *opt-outov* máme aj pravidlá, ktoré súce platia, ale iba na papieri. Pričom EÚ dáva nové a nové termíny, dokedy členské krajinu EÚ majú dosiahnuť plnenie týchto kritérií. Alebo sa kritériá po nejakom čase predefinujú. A tak máme fiškálne kompakty, sixpacky a pod. Nedostatkom kreativity eurointegrationisti nikdy netrpeli.

Viac zmlúv, viac Európy?

Samozrejme, ako je v únii dobrý zvykom, ak zlyhá niektorý z eurointegračných experimentov, je to takmer vždy dobrý dôvodom na argumentovanie, že príčinou je „malo Európy“. Pretože keby bolo viac EÚ, neboli by dnešné problémy s euron, s dlhmi, s bankrotmi a s eurovalmi. Keby bolo keby...

Od prijatia Maastrichtskej zmluvy prijali členské krajinu EÚ ďalšie tri zmluvy. Amsterdamskú zmluvu (1997), zmluvu v Níce (2001) a Lisabonskú zmluvu (2007). Tú poslednú ako náhradu za Európsku ústavu, ktorú odmietli občania Francúzska a Holandska v referendoch. A odmietli by ju v referendoch zrejme aj občania ďalších krajín EÚ, keby politici tieto slúbené referendá zorganizovali. Lenže to by proces európskej integrácie formou „stále užšej únie“ definitívne pochovalo a to eurofederalisti nemohli dopustiť.

Preč sú staré zlaté maastrichtské časy, keď neúspešné referendum viedlo k vyrobaniu *opt-outov*. Po tom, čo Francúzi a Holanďania v referendoch odmietli euroústavu, a ani v niekoľkých ďalších krajinách EÚ nebola veľká nádej na úspešné referendum, bolo jasné, že žiadne *opt-outs* nepomôžu. A tak bola euroústava premaľovaná na Lisabonskú zmluvu a európski politici sa dohodli, že o tak dôležitej veci predsa nemôžu nechať rozhodovať nejakých občanov. Občanov Európskej únie.

Pretože, mimochodom, bola to práve Maastrichtská zmluva, ktorá okrem iného zaviedla inštitút európskeho občianstva. Vďaka nej je každý občan členského štátu zároveň občanom EÚ. Euroobčan, to znie hrdo. Len ho, preboha, nenechajte v referencie rozhodovať o európskych záležitostach. Euroobčianstvo odtiaľ potiaľ.

Autor je analytik KI.

MINISTERSTVO PRE ŠŤASTIE

Dušan Sloboda

Tlačové agentúry nedávno priniesli správu o tom, že vo Venezuela vytvorila špeciálne ministerstvo pre šťastie. Venezuelský president Nicolás Maduro, zvolený do funkcie v apríli po spočiatku utajovanej (zrejme) marcovej smrti jeho predchodcu a tútora Hugo Cháveza, sa rozhodol vytvoriť špeciálny úrad, ktorého jedinou funkciou bude dohliadať na „šťastie“ obyvateľov tejto latinskoamerickej krajiny.

Presnejšie, má ísť o viceministerstvo najvyššieho sociálneho šťastia, ktoré bude patríť priamo do štruktúr vlády a jeho úlohou bude koordinovať sociálne programy vytvorené ešte Madurovým vzorom Hugom. Inak povedané, pôjde o ministerstvo propagandy a živenia kultu „osobnosti“ Cháveza.

„Šťastí! Co je šťastí? Muška len zlatá, ktorá za večera kol tvé hlavy chvátá,“ básnil v 19. storočí Adolf Heyduk, klasik májovcov. Stáby do dávnych čias padla i venezuelská centrálna plánovaná spoločnosť 21. storočia. Ďalšia agentúrna správa z Venezuely totiž hovorí, že tamojšie ministerstvo hospodárstva v najbližších mesiacoch začne vo veľkom nakupovať základné potraviny a hygienické potreby, ktorých je v krajine nedostatok.

Maduro paranoidne či propagandisticky zo súčasného stavu obviňuje opozíciu a vo všetkom a všade vidí pokusy o sprisahanie s cieľom zvrhnúť ho. Nedostatkovými sa vo Venezuela, ktorá sa v aktuálnom rebríčku 156 hodnotených štátov Správy o šťastí vo svete vypracovanej pre OSN Kolumbijskou univerzitou v New Yorku, ocitla na dvadsiatom mieste tesne za USA, je napríklad cukor, káva, mlieko či toaletný papier. Slovensko, ktoré na doby plné podobných nedostatkov nedávno minulé zabúda s pocitom čoraz neznesi-

teľnejšej ľahkosti európskoúnijného bytia, sa v rebríčku šťastia nachádza na 46. mieste. Nezúfajme, aj u nás sú snahy, aby sa meranie bezduchého konštruktu hrubého domáceho produktu doplnilo i indikátormi sledujúcimi zvyšovanie hrubého národného šťastia.

Venezuela patrila vďaka svojim obrovským zásobám ropy vždy medzi najbohatšie krajinu Latinskej Ameriky. To platilo do roku 1999, keď Chávez začal v krajine budovať svoju verziu bolívarovského socializmu. Od tedy „šťastná“ krajina rastie iba polovičným tempom porovnaní s jej susedmi, prešla niekol'kymi vlnami hyperinflácie a štátny sektor sa zdvojnásobil. Paradoxne, v ďalšom z rebríčkov OSN – konkrétnie v rámci Indexu ľudského rozvoja – sa Venezuela aktuálne nachádza až na 71. mieste zo 186 hodnotených štátov, Slovensko je tridsiate piate. Hm. Šťastie s ľudským rozvojom akosi v bolívarovskej Venezuele nekoreluje.

Ministerstvo propagandy je pre totalitné režimy vlastné. Mala ho Hitlerova nacistická Tretia ríša, má ho dnešná komunistická Čína, tak prečo nie Venezuela ponechaná Chávezom napospas jeho bezradnému nástupcovi? A ešte s takým poetickým názvom, no uznajte! Ministerstvo šťastia by sa dobre vynímalo i v Orwellovom románe 1984 vedľa ministerstva pravdy, ministerstva lásky, ministerstva hojnosti a ministerstva mieru. Vojna je mier. Sloboda je otroctvo. Nevedomosť je sila. A šťastie môže byť aj predzvestou pohromy.

Autor je analytik KI.

KPKI KLUB PODPOROVATEĽOV KONZERVATÍVNEHO INŠTITÚTU M. R. ŠTEFÁNIKA

Napriek doterajším aktivitám a dosiahnutým výsledkom sme na hranici finančnej udržateľnosti. Založili sme preto Klub podporovateľov Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika (KPKI). Cieľom je získať súkromné zdroje na pokračovanie a rovinutie našich aktivít a vytvoriť komunitu hodnotovo blízkych ľudí, s ktorými môžeme spoľočne zdieľať, efektívnejšie presadzovať

a brániť tradičné a historicky overené hodnoty. Členom KPKI sa môže stať každý, kto podporí KI ročným príspevkom vo výške minimálne 30 eur a vyplní kontaktný formulár.

Viac informácií o možnostiach podpory nájdete na webstránke KI na adrese www.konzervativizmus.sk v sekcií PODPORTE NÁS.

Ďakujeme!

KONZERVATÍVNY INŠTITÚT M. R. ŠTEFÁNIKA M. R. STEFANIK CONSERVATIVE INSTITUTE

NAŠE AKTIVITY:

1) Dňa 21. októbra 2013 energie-portal.sk a KI organizovali v Pálffyho paláci v Bratislave diskusný konzervatívny klub na tému **Solárna daň**. Moderoval Radovan Kazda. Viac, vrátane videozáznamu, na webstránke KI v sekcií KONZERVATÍVNE KLUBY.

2) Dňa 25. októbra 2013 sme spoluiniciovali **hromadnú priponienku k novele zákona o petičnom práve**, keďže Úrad vlády SR predložil do medziresortného priponienkového konania návrh novely zákona o petičnom práve, ktorou sa má predĺžiť lehota na vybavenie petície z 30 na 60 pracovných dní. Viac na webstránke KI v sekcií KI INFORMUJE.

3) Dňa 25. októbra 2013 bola zverejnená **októbrová anketa Klubu ekonomických analytikov (KEA)** týkajúca sa opatrení,

ktoré by najviac prospešli dlhodobej udržateľnosti verejných financí na Slovensku. Jedným z účastníkov ankety bol i riaditeľ KI Peter Gonda. Viac nájdete na webstránke ineko.sk/kea.

4) Dňa 28. októbra 2013 KI v partnerstve s Vysokou škoulou manažmentu a s finančnou podporou Nadácie Tatra banky organizoval siedmy zo seminárov šiesteho ročníka cyklu **Akadémia klasickej ekonómie**. Viac sa o AKE dozviete na ake.institute.sk.

5) Dňa 28. októbra 2013 bola zverejnená výzva občianskej iniciatívy **Za dobrý zákon o slobodnom prístupe k informáciám**. Jedným z iniciátorov je Ondrej Dostál. Sformulovaných bolo 18 princípov dobrého zákona o slobodnom prístupe k informáciám, pričom akákoľvek zmena v zákone by mala

tieto princípy rešpektovať. Viac na webstránke KI v sekcií KI INFORMUJE.

6) Dňa 31. októbra 2013 sme prostredníctvom Ondreja Dostála spoluiniciovali **hromadnú priponienku verejnosti proti okliešteniu infozákona**, keďže ministerstvo hospodárstva predložilo do priponienkového konania návrh zákona o hospodárskej mobilizácii, ktorý väzne ohrozuje právo občanov na informácie. Viac na webstránke KI v sekcií KI INFORMUJE.

7) V októbri 2013 sa z okruhu ľudí KI v médiách nielen k aktuálnym tématam vyjadrovali Ondrej Dostál, Peter Gonda, Radovan Kazda, Dušan Sloboda a Peter Zajac. Viac nájdete na www.konzervativizmus.sk v sekciách ČLÁNKY, ROZHOVORY, KI KOMENTUJE, AUDIO/VIDEO KI a BLOGY.